

Rolnummer 6477
Arrest nr. 98/2017 van 19 juli 2017

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek, gesteld door het Hof van Beroep te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters E. De Groot en J. Spreutels, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter E. De Groot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij arrest van 28 juni 2016 in zake de nv « Pellikaan Bouwbedrijf » tegen de vereniging van mede-eigenaars « Résidence Jardins de Babylone » en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 11 juli 2016, heeft het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in die zin geïnterpreteerd dat deze bepalingen voorzien in een vervalt termijn van tien jaar die afwijkt van de gemeenrechtelijke verjaringsregel voor persoonlijke rechtsvorderingen (destijds artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek en thans artikel 2262bis, § 1, van het Burgerlijk Wetboek), zodat de rechtsvordering van een opdrachtgever die te maken heeft met een ernstig gebrek dat de stevigheid van het gebouw in gevaar brengt, minder gunstig wordt behandeld dan de rechtsvordering van de opdrachtgever die bij de voorlopige oplevering-aanvaarding een opmerking heeft gemaakt over een zichtbaar gebrek dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt of van de opdrachtgever die zich beklagt over een verborgen gebrek dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- de nv « Pellikaan Bouwbedrijf », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. L. Delacourt en Mr. J. Van Hoorewaghe, advocaten bij de balie te Brugge;
- de vereniging van mede-eigenaars « Résidence Jardins de Babylone », Daniëlle Van Lier, de nv « Athanor Finances » en Jacques Guilbaud, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. M. de Borman, advocaat bij de balie te Brussel;
- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. A. Wirtgen, advocaat bij de balie te Brussel.

Bij beschikking van 26 april 2017 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers E. Derycke en P. Nihoul te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 17 mei 2017 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 17 mei 2017 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

In het geding voor de bodemrechter staat de oprichting van de « Résidence Jardins de Babylone » te Ukkel in de periode 1990-1992 centraal. De nv « Pellikaan Bouwbedrijf » was de algemene aannemer. Op 21 februari 1992 en op 7 september 1992 werden processen-verbaal van voorlopige oplevering opgesteld. Daarin werden opmerkingen over vochtproblemen gemaakt. Op 11 januari 1994 werd een proces-verbaal van definitieve oplevering opgesteld door een ingenieur-architect, die handelde voor de mede-eigendom. Dat proces-verbaal werd alleen door de ingenieur-architect ondertekend. Ook in dat proces-verbaal werd melding gemaakt van een aantal vochtproblemen.

Op 1 en 4 december 1995 dagvaardde de vereniging van mede-eigenaars de opdrachtgevers, van wie de ene inmiddels in vereffening is en de andere gefailleerd is. Op 13 februari 1996 dagvaardden de opdrachtgevers op hun beurt onder meer de architect en de nv « Pellikaan Bouwbedrijf » tot tussenkomst en vrijwaring. Na de inleiding van de zaak en de dagvaarding tot tussenkomst kende de zaak na de zitting van 29 maart 1996 geen vooruitgang meer tot de neerlegging op 5 mei 2004 van een conclusie ter griffie van de Rechtbank van Koophandel te Brussel. Daarin vorderden enkele kopers van appartementen in de residentie dat akte van hun vrijwillige tussenkomst werd verleend en vorderden zij, samen met de vereniging van mede-eigenaars, de veroordeling van de opdrachtgevers tot het betalen van een schadevergoeding. Op 22 juli 2004 dagvaardden zij tevens onder meer de architect en de algemene aannemer tot tussenkomst met het oog op hun veroordeling tot het betalen van een schadevergoeding. Bij vonnis van 20 januari 2012 veroordeelde de Rechtbank van Koophandel te Brussel de opdrachtgevers « ten titel van schuld in de massa » *in solidum* tot betaling van een schadevergoeding aan de vereniging van mede-eigenaars en de kopers. Tegen dat vonnis stelt de nv « Pellikaan Bouwbedrijf » hoger beroep in.

Voor de verwijzende rechter rijst de vraag of de vordering van de vereniging van mede-eigenaars en de kopers tegen de architect en de algemene aannemer tijdig werd ingesteld. In zijn beslissing stelt het Hof van Beroep vast dat de vastgestelde vochtproblemen van die aard zijn dat een reëel risico bestaat dat de stevigheid of de duurzaamheid van het gebouw in gevaar wordt gebracht. Bijgevolg zijn de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing. Voor alle gebreken die onder het toepassingsgebied van die wetsbepalingen vallen, begint de tienjarige vervaltermijn op hetzelfde ogenblik te lopen, namelijk het ogenblik van de voorlopige oplevering-aanvaarding, en dat zowel voor de zichtbare als voor de verborgen gebreken, ongeacht of het zichtbare gebrek zonder voorbehoud werd aanvaard, dan wel of het zichtbare gebrek het voorwerp heeft uitgemaakt van een opmerking of een voorbehoud, zonder noodzakelijkerwijs te weten of het zichtbare gebrek al dan niet een ernstig gebrek uitmaakte. Voor alle gebreken die onder het toepassingsgebied van de in het geding zijnde bepalingen vallen, is alleen de tienjarige aansprakelijkheid van toepassing en niet langer de gemeenrechtelijke contractuele aansprakelijkheid overeenkomstig de artikelen 1146 en volgende van het Burgerlijk Wetboek. Die gemeenrechtelijke contractuele aansprakelijkheid rust volgens de verwijzende rechter alleen op de aannemer en de architect vóór de aanvaarding en, na de aanvaarding, alleen nog voor de zichtbare gebreken waarvoor bij de voorlopige oplevering-aanvaarding een opmerking of een voorbehoud werd gemaakt in zoverre die zichtbare gebreken niet onder het toepassingsgebied van de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek vallen. Een partij die zich op de tienjarige aansprakelijkheid van de aannemer of de architect wil beroepen, moet haar rechtsvordering instellen binnen tien jaar na de aanvaarding van de werken. De verwijzende rechter besluit daaruit dat noch de vereniging van mede-eigenaars, noch de kopers, hun rechtsvordering tegen de aannemer en de architect hebben ingesteld binnen tien jaar na de voorlopige oplevering van de werken.

De verwijzende rechter vraagt zich evenwel af of de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek bestaanbaar zijn met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Wanneer de werken behept zijn met een ernstig gebrek dat de stevigheid van het gebouw in gevaar brengt, moet de opdrachtgever zijn vordering instellen binnen de termijn van tien jaar vanaf de voorlopige oplevering-aanvaarding van de werken, ook wanneer bij de voorlopige oplevering voor dat gebrek een voorbehoud werd gemaakt. Die termijn is een vervaltermijn die niet voor schorsing of stuiting vatbaar is.

Wanneer de werken bij de voorlopige oplevering-aanvaarding nog een gebrek vertonen waarvoor een voorbehoud werd gemaakt, maar dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt, blijft de aannemer hiervoor aansprakelijk krachtens de gewone gemeenrechtelijke regels van contractuele aansprakelijkheid. De vordering tegen de aannemer verjaart na tien jaar overeenkomstig artikel 2262bis, § 1, van het Burgerlijk Wetboek. Die termijn is een werkelijke verjaringstermijn die voor schorsing en stuiting vatbaar is. Diezelfde verjaringsregeling is van toepassing op de rechtsvordering van de opdrachtgever tegen de aannemer of de architect wegens verborgen gebreken die de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengen.

Daaruit volgt volgens de verwijzende rechter dat de vorderingsmogelijkheid van een opdrachtgever die geconfronteerd wordt met een ernstig gebrek dat de stevigheid van het gebouw in gevaar brengt, minder gunstig wordt geregeld dan die van een opdrachtgever die bij de voorlopige oplevering-aanvaarding een opmerking heeft geformuleerd over een zichtbaar gebrek dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt of van een opdrachtgever die zich beklaagt over een verborgen gebrek dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt.

Derhalve stelt de verwijzende rechter de voormelde prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

A.1. Volgens de nv « Pellikaan Bouwbedrijf », appellante voor de verwijzende rechter, schenden de artikelen 1792 en 2270 van Burgerlijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Die partij is van oordeel dat er geen wetbepaling bestaat met betrekking tot de aansprakelijkheid van de aannemer en de architect voor zichtbare of verborgen gebreken die niet ressorteren onder de tienjarige aansprakelijkheid en waarvoor ze na de aanvaarding aansprakelijk zouden kunnen worden gesteld. In de rechtspraak en de rechtsleer wordt aanvaard, naar analogie met de regelgeving inzake koop, dat de bouwheer binnen een redelijke termijn een vordering kan instellen, doch slechts binnen tien jaar na de aanvaarding.

Onder de gelding van het oude artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek verjaarden de vorderingen na dertig jaar. De wetgever had in een uitzondering voorzien voor de aansprakelijkheid van de aannemer en de architect voor de gebreken die onder de tienjarige aansprakelijkheid ressorteren, namelijk verjaring tien jaar na de oplevering in plaats van dertig jaar. Volgens de appellante voor de verwijzende rechter kon de wetgever, door de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van dertig jaar tot tien jaar terug te brengen, niet de bedoeling hebben om de aannemer langer aansprakelijk te stellen voor zichtbare of verborgen gebreken die niet ressorteren onder de tienjarige aansprakelijkheid dan voor gebreken die de stevigheid van het gebouw wel aantasten.

A.2.1. De vereniging van mede-eigenaars « Résidence Jardins de Babylone » en drie kopers, geïntimeerden voor de verwijzende rechter, zijn van oordeel dat de prejudiciële vraag op een verkeerd uitgangspunt steunt, namelijk het feit dat de termijn van de tienjarige aansprakelijkheid zou zijn beginnen te lopen vanaf de voorlopige oplevering die de verwijzende rechter als de aanvaarding van de werken beschouwt, zelfs voor de werken waarvoor een voorbehoud werd gemaakt. De vordering van de geïntimeerden tegen de aannemer en de architect steunt evenwel in hoofdde op de gemeenrechtelijke contractuele aansprakelijkheid overeenkomstig de artikelen 1146 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, precies wegens de ontstentenis van aanvaarding van de werken. De termijn van de tienjarige aansprakelijkheid is nooit beginnen te lopen, vermits de werken op het vlak van de waterdichtheid niet werden aanvaard. De geïntimeerden zijn dan ook van oordeel dat de verwijzende rechter ten onrechte ervan uitgaat dat toepassing dient te worden gemaakt van de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek en dat de termijn van de tienjarige aansprakelijkheid een aanvang zou hebben genomen voor de niet-aanvaarde werken.

A.2.2. Volgens dezelfde partijen dient de prejudiciële vraag bevestigend te worden beantwoord.

Zoals de verwijzende rechter terecht aangeeft, valt niet in te zien waarom een opdrachtgever die te maken heeft met een ernstig gebrek dat de stevigheid van het gebouw in gevaar brengt, zijn vordering eerder kan zien verjaren dan een opdrachtgever die te maken heeft met een gebrek dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt. Logischerwijze heeft de vordering van de eerste voormelde opdrachtgever een groter belang dan die van de tweede voormelde opdrachtgever. Volgens die partijen worden personen die tot eenzelfde categorie behoren, namelijk opdrachtgevers van werken, verschillend behandeld. Het verschil in behandeling dat uit de toepassing van de verschillende verjaringstermijnen voortvloeit, brengt een onevenredige beperking van de rechten van opdrachtgevers met zich mee. Dat verschil in behandeling kan niet redelijk worden verantwoord.

A.3.1. De Ministerraad betoogt dat het antwoord op de prejudiciële vraag klaarblijkelijk niet nuttig is voor de beslechting van het bodemgeschil, vermits de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek op dat geschil klaarblijkelijk niet van toepassing zijn.

De verwijzende rechter gaat uit van de veronderstelling dat, wat betreft de vordering van de geïntimeerden tegen de aannemer en de architect, de tienjarige termijn, bepaald bij de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek, is beginnen te lopen bij de voorlopige oplevering die aanvaarding zou hebben ingehouden. Het feit dat partijen overeenkomen om de voorlopige oplevering als aanvaarding te laten gelden, impliceert echter geenszins dat zij zouden hebben bedoeld dat de werken waarvoor een voorbehoud wordt geformuleerd, vanaf de voorlopige oplevering toch aan de tienjarige termijn worden onderworpen, een termijn die volgens vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie pas bij aanvaarding aanvangt. Een voorbehoud met betrekking tot een gedeelte van de werken is de rechtstreekse ontkenning van aanvaarding. Volgens de Ministerraad gaat de verwijzende rechter ten onrechte uit van de ondeelbaarheid van de oplevering, als zou die noodzakelijkerwijze alle bestanddelen van het op te leveren werk betreffen. Nochtans machtigt het systeem van voorbehoud of opmerkingen gemaakt tijdens de oplevering de partijen ertoe van die ondeelbaarheid af te wijken. Het bodemgeschil heeft betrekking op een vastgesteld gebrek waarvoor voorbehoud werd gemaakt en dat bijgevolg nooit werd aanvaard. De rechtsvordering van de partijen steunt dus niet op de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek, die geen toepassing vinden en bijgevolg de rechten van de betrokken partijen ook niet kunnen beknotten op de in de prejudiciële vraag gesuggereerde wijze. De Ministerraad besluit dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft.

A.3.2. In ondergeschikte orde is de Ministerraad van mening dat de prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

De verwijzende rechter gaat ten onrechte uit van de veronderstelling dat de opdrachtgever van werken die behept zijn met een gebrek dat de stevigheid van het gebouw in gevaar brengt, « minder gunstig » zou worden behandeld dan de opdrachtgever die beschikt over een rechtsvordering betreffende een gebrek dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt, zij het een zichtbaar gebrek waarbij voorbehoud werd gemaakt bij de aanvaarding dan wel een verborgen gebrek. Die minder gunstige behandeling zou voortvloeien uit het feit dat de rechtsvordering in het eerste geval onderworpen is aan de tienjarige vervaltermijn die niet geschorst of gestuit kan worden, terwijl in het tweede geval een tienjarige verjaringstermijn geldt die wel kan worden geschorst of gestuit. Uit het feit dat de ene rechtsvordering aan een vervaltermijn is onderworpen en de andere aan een verjaringstermijn, kan op zich in het geheel niet *in abstracto* worden afgeleid dat de houder van de eerste vordering minder gunstig zou worden behandeld dan de houder van de tweede vordering. De Ministerraad merkt daarbij op dat verjaringstermijnen in beginsel bevrijdend en in het belang van het individu werken, terwijl vervaltermijnen een maatschappelijk belang dienen. De Ministerraad deelt het standpunt van de verwijzende rechter niet, aangezien geenszins *in abstracto* kan worden vastgesteld dat de houder van een rechtsvordering op basis van de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek « minder gunstig » zou worden behandeld dan de houder van een gemeenrechtelijke, contractuele aansprakelijkheidsvordering wat betreft de verjaring of het verval van de mogelijkheid om de aansprakelijkheid van de architect of de aannemer te doen vaststellen.

In meer ondergeschikte orde is de Ministerraad van mening dat de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie niet schenden. Allereerst berust het in het geding zijnde verschil in behandeling op een objectief criterium en dient het een legitiem doel. Met de verzwaarde aansprakelijkheid voor architecten en aannemers beoogde de wetgever het algemeen belang, meer bepaald de openbare veiligheid, te beschermen. Anders dan de private belangen die aan de orde zijn bij de bepaling van de aansprakelijkheid voor gebreken die geen aanleiding geven tot de toepassing van de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek, zijn in geval van toepassing van de in het geding zijnde bepalingen de belangen van de gehele samenleving aan de orde. De aan de verzwaarde aansprakelijkheid gekoppelde termijn dient dan ook te worden beschouwd als een vervaltermijn die de openbare orde raakt. Een schorsing of stuiting van zulk een termijn, zoals dit bij een verjaringstermijn mogelijk is, zou vanuit het perspectief van de openbare veiligheid betekenisloos zijn. Het in het geding zijnde verschil in behandeling is pertinent en evenredig met het nagestreefde doel. Met verwijzing naar de rechtspraak van het Hof betreffende de ruime beoordelingsbevoegdheid van de wetgever inzake verjaring kan volgens de Ministerraad in dezelfde context worden aangenomen dat de wetgever over een ruime beoordelingsbevoegdheid beschikt om te bepalen of een bepaalde rechtsverhouding aan een verjaringstermijn dan wel aan een vervaltermijn wordt onderworpen. Te dezen is het onderwerpen van de opdrachtgever aan een vervaltermijn van tien jaar in plaats van aan de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar kennelijk evenredig.

In uiterst ondergeschikte orde is de Ministerraad van mening dat, in de hypothese dat het Hof zou oordelen dat de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie zouden schenden, doordat de tienjarige termijn die erin wordt bepaald, in tegenstelling tot de termijn waarbinnen de rechtsvorderingen van een opdrachtgever op basis van het gemene aansprakelijkheidsrecht kunnen worden uitgeoefend, niet vatbaar is voor schorsing of stuiting, niets eraan in de weg staat dat die artikelen worden uitgelegd in overeenstemming met de Grondwet. De tekst van die artikelen bepaalt immers niet uitdrukkelijk dat de voorgeschreven termijn als een vervaltermijn dient te worden opgevat.

A.4. De appellante voor de verwijzende rechter antwoordt dat de Ministerraad ten onrechte betoogt dat de prejudiciële vraag klaarblijkelijk niet nuttig zou zijn voor de beslechting van het bodemgeschil. De geïntimeerden voor de verwijzende rechter en de Ministerraad gaan ten onrechte ervan uit dat de prejudiciële vraag op een verkeerd uitgangspunt zou steunen.

De verwijzende rechter heeft in zijn verwijzingsbeslissing immers op definitieve wijze vastgesteld dat de tienjarige aansprakelijkheid van toepassing is op de gebreken die door de geïntimeerden zijn aangegeven. In de verwijzingsbeslissing heeft de verwijzende rechter eveneens op definitieve wijze geoordeeld dat de voorlopige oplevering aanvaarding van alle werken inhoudt, dus ook van de werken waaromtrent voorbehoud werd gemaakt.

A.5. De vereniging van mede-eigenaars en drie kopers, geïntimeerden voor de verwijzende rechter, handhaven hun standpunt dat de verwijzende rechter ten onrechte ervan uitgaat dat toepassing dient te worden gemaakt van de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek en dat bovendien de termijn van de tienjarige aansprakelijkheid een aanvang zou hebben genomen voor de werken die niet werden aanvaard. Bijgevolg steunen zij de stelling van de Ministerraad volgens welke het antwoord op de prejudiciële vraag klaarblijkelijk niet nuttig is voor de beslechting van het bodemgeschil en de vraag geen antwoord behoeft. Indien het Hof toch van mening zou zijn dat de prejudiciële vraag een antwoord behoeft, blijven zij van oordeel dat de vraag bevestigend dient te worden beantwoord.

- B -

B.1. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet van de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek, in de interpretatie dat die bepalingen voorzien in een vervaltermijn van tien jaar die afwijkt van de gemeenrechtelijke verjaringstermijn voor persoonlijke rechtsvorderingen (destijds artikel 2262, thans artikel 2262*bis*, § 1, van het Burgerlijk Wetboek), zodat de rechtsvordering van de opdrachtgever van bouwwerken die te maken heeft met een ernstig gebrek dat de stevigheid van het gebouw in gevaar brengt, minder gunstig wordt behandeld dan de rechtsvordering van de opdrachtgever die bij de voorlopige oplevering-aanvaarding een opmerking heeft gemaakt over een zichtbaar gebrek dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt of dan de rechtsvordering van de opdrachtgever die zich beklaagt over een verborgen gebrek dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt.

B.2. Artikel 1792 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt :

« Indien een gebouw dat tegen vaste prijs is opgericht, geheel of gedeeltelijk teniet gaat door een gebrek in de bouw, zelfs door de ongeschiktheid van de grond, zijn de architect en de aannemer daarvoor gedurende tien jaren aansprakelijk ».

Artikel 2270 van hetzelfde Wetboek bepaalt :

« Na verloop van tien jaren zijn architecten en aannemers ontslagen van hun aansprakelijkheid met betrekking tot de grote werken die zij hebben uitgevoerd of geleid ».

Artikel 2262bis, § 1, eerste lid, van hetzelfde Wetboek bepaalt :

« Alle persoonlijke rechtsvorderingen verjaren door verloop van tien jaar ».

B.3.1. Volgens de Ministerraad zou het antwoord op de prejudiciële vraag klaarblijkelijk niet nuttig zijn voor de beslechting van het bodemgeschil, vermits de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek op dat geschil klaarblijkelijk niet van toepassing zouden zijn.

B.3.2. In de regel komt het de verwijzende rechter die het Hof een vraag stelt toe vast te stellen welke de normen zijn die toepasselijk zijn op het aan hem voorgelegde geschil, en, algemener, na te gaan of het antwoord op een prejudiciële vraag nuttig is om dat geschil te beslechten. Enkel wanneer het antwoord klaarblijkelijk niet nuttig is om het geschil te beslechten, met name omdat de in het geding zijnde normen klaarblijkelijk niet erop van toepassing zijn, vermag het Hof te beslissen dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft, wat te dezen niet het geval is.

De exceptie wordt verworpen.

B.4.1. In de interpretatie van de verwijzende rechter voorzien de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek in een van het gemeen recht afwijkende, tienjarige vervaltermijn voor de rechtsvordering van de opdrachtgever van bouwwerken die geconfronteerd wordt met een ernstig gebrek dat de stevigheid van het gebouw in gevaar brengt.

B.4.2. Het staat in de regel aan de verwijzende rechter om de bepalingen die hij van toepassing acht te interpreteren, onder voorbehoud van een kennelijk verkeerde lezing van de

in het geding zijnde bepaling, wat te dezen niet het geval is. Het Hof van Cassatie is eveneens van oordeel dat de in de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde termijn een « fatale termijn » is die niet geschorst noch gestuit kan worden (Cass., 22 december 2006, *Arr. Cass.*, 2006, nr. 670).

Het Hof onderzoekt het verschil in behandeling dan ook in de interpretatie van de verwijzende rechter.

B.5.1. Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedureregels een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen.

B.5.2. In tegenstelling tot de vordering van de opdrachtgever van bouwwerken die geconfronteerd wordt met een gebrek dat de stevigheid van het gebouw niet in gevaar brengt, zij het een zichtbaar gebrek waarvoor bij de oplevering voorbehoud werd gemaakt, dan wel een verborgen gebrek, waarop de verjaringstermijn van tien jaar, bepaald in artikel 2262*bis*, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, van toepassing is, termijn die kan worden gestuit of geschorst, is op de vordering van de opdrachtgever die geconfronteerd wordt met een ernstig gebrek dat de stevigheid van het gebouw in gevaar brengt, de vervaltermijn van tien jaar, bepaald in de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek, van toepassing, termijn die niet kan worden gestuit of geschorst. Het Hof dient na te gaan of dat verschil in behandeling geen onevenredige beperking met zich meebrengt van de rechten van de opdrachtgever die geconfronteerd wordt met een ernstig gebrek dat de stevigheid van het gebouw in gevaar brengt.

B.5.3. De in het geding zijnde artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek streven het algemeen belang en meer bepaald de bescherming van de openbare veiligheid na. Door de contractuele aansprakelijkheid voor architecten en aannemers te verlengen na afloop van het contract wanneer de stevigheid van het opgerichte gebouw in gevaar wordt gebracht, heeft de wetgever de belangen van de opdrachtgever willen beschermen maar ook de openbare veiligheid willen waarborgen die door gebrekkige constructies in gevaar wordt

gebracht, en de rechtszekerheid willen verzekeren. Het Hof van Cassatie heeft trouwens geoordeeld dat de tienjarige aansprakelijkheid van de architect die uit artikel 1792 van het Burgerlijk Wetboek voortvloeit, « van openbare orde [is] en [...] mitsdien contractueel niet [kan] worden uitgesloten of beperkt » (Cass., 5 september 2014, *Arr. Cass.*, 2014, nr. 495).

Terwijl de aannemings- of architectuurovereenkomst *normaliter* wordt beëindigd door de aanvaarding van de werken, blijft de architect of de aannemer contractueel aansprakelijk tijdens een bijkomende periode van tien jaar voor ernstige gebreken. De wetgever heeft de tienjarige aansprakelijkheid bijgevolg beperkt in de tijd via een vervaltermijn die buiten de in de artikelen 2242 en volgende van het Burgerlijk Wetboek bedoelde schorsings- en stuitingsgronden valt. Het niet activeren van de aansprakelijkheid binnen een termijn van tien jaar brengt het verval ervan met zich mee. De vordering dient daarentegen niet te worden ingesteld binnen een nuttige termijn vanaf de ontdekking van het gebrek (Cass., 4 april 2003, *Arr. Cass.*, 2003, nr. 227; 2 februari 2006, *Arr. Cass.*, 2006, nr. 69).

B.5.4. De in artikel 2262*bis* van het Burgerlijk Wetboek bedoelde gemeenrechtelijke verjaring heeft betrekking op de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid van de architecten of aannemers die, op grond van artikel 1147 van het Burgerlijk Wetboek, na de oplevering aangevoerd kan worden wegens lichte gebreken, namelijk tekortkomingen die de stevigheid van de gebouwen niet in gevaar brengen. Zij is niet van openbare orde en kan het voorwerp uitmaken van ontheffings- of beperkende clausules, binnen de perken van het gemeen recht, aangezien zij de bescherming van de opdrachtgever en niet de openbare veiligheid beoogt. Die aansprakelijkheidsvordering dient bovendien tijdig te worden ingesteld door de opdrachtgever na de ontdekking van het gebrek (Cass., 8 april 1988, *Arr. Cass.*, 1988, I, p. 921; 15 september 1994, *Arr. Cass.*, 1994, nr. 382).

B.5.5. De termijn van tien jaar volstaat daarenboven om het bestaan van de door artikel 1792 van het Burgerlijk Wetboek gedekte ernstige risico's te beoordelen. Bijgevolg is het in het geding zijnde verschil in behandeling niet zonder redelijke verantwoording.

B.6. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 19 juli 2017.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

E. De Groot